

สรุปการเปลี่ยนแปลงสถานภาพตัวสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพสื่อซีดีรอม เพื่อการศึกษาที่เกิดขึ้นในสภาวะแวดล้อมของ ปัจจัยภายในและภายนอกในบทที่ 4 ปัจจัยทั้งสองได้กำหนดให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น ตามช่วงเวลาที่ยาวไป ทำให้ค้นพบ “สถานภาพ” ของตัวสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา อันประกอบด้วยปัจจัยภายในองค์กรผู้ผลิต เป็นผู้กำหนดขึ้นภายใต้เหตุแวดล้อมของสภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ คือ

1. วัตถุประสงค์ขององค์กร และนโยบายในการดำเนินงานขององค์กร
2. วัตถุประสงค์การผลิต
3. เทคโนโลยี

ส่วนปัจจัยภายนอก อันเป็นตัวกำหนดปัจจัยภายใน หรือองค์กรผู้ผลิตให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้แก่

1. ด้านเศรษฐกิจ
2. นโยบายการศึกษาจากด้านภาครัฐ – หน่วยงานรัฐ
3. ด้านตลาดผู้ใช้ – ผู้ซื้อ
4. ด้านกฎหมาย

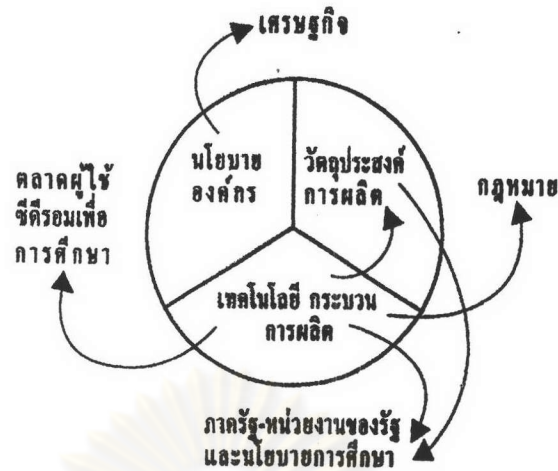
จากการแบ่งแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพ ออกเป็น 3 ช่วงเวลา สรุปได้ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง – ช่วงก่อนการผลิต ตั้งแต่ก่อน พ.ศ.2535

เป็นช่วงที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี เริ่มเข้ามาเป็นตัวกำหนดเกิดเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปัจจัยภายใน และภายนอก (Technology Determinism) กล่าวคือ “เมื่อยังไม่มีเทคโนโลยี ก็ยังไม่พร้อมในการผลิต” หมายถึง ยังไม่พร้อมในการผลิตซีดีรอม เนื่องจากเทคโนโลยีด้านการผลิตโปรแกรม ภาษาเครื่องที่ใช้ และการพัฒนาศักยภาพตัวเครื่องและอุปกรณ์

ช่วงที่สอง – ช่วงการผลิตและการเพิ่มขององค์กรผู้ผลิต ช่วง พ.ศ.2536 – 2540

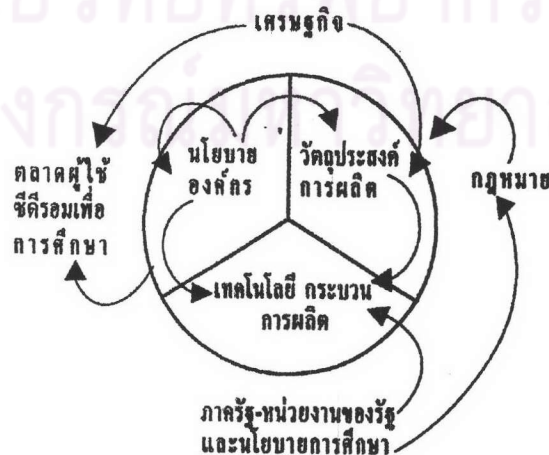
เป็นช่วงของการก่อตั้งองค์กร โดยมีนโยบายเป็นตัวกำหนดความเปลี่ยนแปลง ทั้งปัจจัยภายใน และกำหนดไปสู่ปัจจัยภายนอก

ภาพที่ 6 แสดงปัจจัยในช่วงที่ 1

1. ด้านตลาดผู้ใช้ - ราคาการตลาด เมื่อเทคโนโลยีมากขึ้นตาม (DEMAND – SUPPLY) ราคาของสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะลดลง ทำให้เทคโนโลยีกระจายตัวได้เพิ่มขึ้นหลายรูปแบบขึ้น
2. ด้านกฎหมาย เมื่อมีการผลิตสาร จึงมีการคุ้มครองเทคโนโลยี โดยรัฐออกกฎหมายเป็นพระราชบัญญัติด้านลิขสิทธิ์
3. ด้านการศึกษา - เทคโนโลยีกำหนดตัวสาร กระบวนการผลิตสาร ซึ่งการคิดค้นการแปลงสัญญาณเสียง (อนาลอก) เป็นสัญญาณภาพนิ่ง (ดิจิทัล) หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการเขียนโปรแกรมต่างๆ เพื่อเป็นโปรแกรมใช้งานด้านการศึกษา

“สถานภาพ” ช่วงที่สอง (พ.ศ.2536-2540) ความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจาก องค์กรผู้ผลิตสื่อ ซึ่ตีรอมเพื่อการศึกษา ตั้งนโยบายธุรกิจ เพื่อให้มากำหนดปัจจัยทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กร

ภาพที่ 7 แสดงปัจจัยในช่วงที่ 2

ช่วงที่ 2 นโยบายขององค์กรผู้ผลิต จึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ ที่ผลักดันให้องค์กรดำเนินการในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นช่วงเริ่มก่อตั้งขององค์กรผู้ผลิต

นโยบายจึงไปกำหนดปัจจัยภายในองค์กรและผลักดัน ไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านปัจจัยภายนอก โดยนโยบายขององค์กร มีผลในการกำหนดวัตถุประสงค์การผลิตเพื่อ

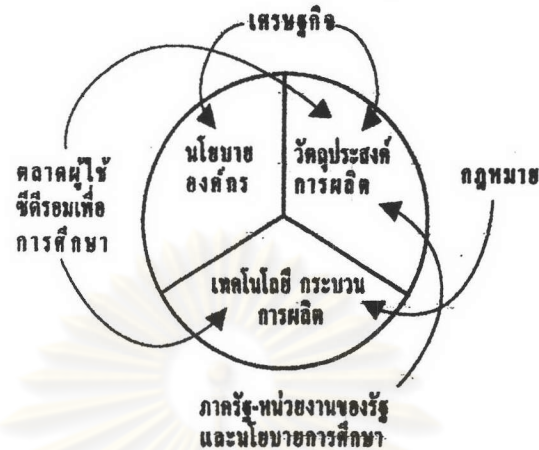
1. นโยบายผลักดันตัวขององค์กรเอง เพื่อการดำรงอยู่ได้ขององค์กรผู้ผลิต
2. นโยบายผลักดันวัตถุประสงค์การผลิต เพื่อกำหนดเนื้อหาการศึกษาโดยตรง และวัตถุประสงค์ไปกำหนดการใช้เทคโนโลยีที่ผลิต
3. นโยบายมุ่งสู่ตลาดผู้ใช้งาน เพื่อทราบความต้องการของตลาดและกลุ่มผู้ใช้
4. นโยบายกำหนดเทคโนโลยี เพื่อให้การผลิตใช้เทคโนโลยี ที่มีการลงทุนต่ำ

โดยปัจจัยภายนอกที่ถูกกำหนด ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ เมื่อเกิดเศรษฐกิจขยายตัว กับวิกฤติเศรษฐกิจ หรือที่เรียกว่า เศรษฐกิจขาขึ้น – ขาลง โดยความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสั่นคลอน ไปกำหนดให้ความต้องการของตลาดผู้ใช้ กว้างขึ้นหรือแคบลง
2. ด้านนโยบายการศึกษาจากภาครัฐ ไปกำหนดให้มีการออกเป็นกฎหมาย เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ให้ผลิตบุคคลากร โดยกำหนดนโยบายการศึกษา ไปยังการใช้เทคโนโลยีและวัตถุประสงค์ในการผลิตสื่อ
3. ด้านตลาดของผู้ใช้ ต้องการกำลังซื้อสื่อ เพื่อให้มีช่องทางจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตต้องตรวจสอบหากกลุ่มผู้ใช้หลายๆกลุ่มเพิ่มขึ้น และผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการ
4. ด้านกฎหมาย การปรับเปลี่ยนกฎหมาย อันเนื่องมาจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น

จากนโยบายขององค์กรที่เป็นตัวกำหนดธุรกิจขององค์กรผู้ผลิต เพื่อให้องค์กรมีเป้าหมายในการผลิต – ดำเนินการผลิตสื่อ นโยบายไปกำหนดความต้องการของตลาดผู้ใช้ และการผลิตสื่อที่ตั้งวัตถุประสงค์ให้ตอบสนองทั้งตลาดผู้ใช้/ด้านนโยบายการศึกษา

ช่วงที่สาม (พ.ศ.2541-2545) ปัจจัยภายนอกเป็นตัวกำหนด “สถานภาพ”

ภาพที่ 8 แสดงปัจจัยในช่วงที่ 3

ความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจาก “นโยบายการศึกษา” และปัจจัยภายนอกเป็นตัวกำหนด ซึ่งปัจจัยภายนอกเป็นตัวควบคุมและผลักดันองค์กรผู้ผลิต กล่าวคือ

1. ด้านนโยบายศึกษากำหนด ไปสู่ นโยบายผู้ผลิต-วัตถุประสงค์การผลิต-ปริมาณการผลิต ทำให้เห็น ได้ชัดว่าหากปริมาณการผลิตมาก ย่อมมาจากนโยบายของผู้ผลิตในการเพิ่มกำลังผลิต
2. ด้านเศรษฐกิจ กำหนด ไปสู่ นโยบายองค์กร-วัตถุประสงค์การผลิต เนื้อหา, ประเภทของสื่อ, ราคา
3. ด้านตลาดผู้ใช้ กำหนดวัตถุประสงค์การผลิต-ประเภทสื่อตามที่ตลาดต้องการ ผู้ผลิตต้องแบ่งกลุ่มในตลาดผู้ใช้เพื่อผลิตสื่อตามความต้องการและกำลังซื้อ
4. ด้านกฎหมาย กำหนดเทคโนโลยี-ผู้ใช้งานแต่ละวัตถุประสงค์ เห็นได้ชัดจากกฎหมายลิขสิทธิ์ ที่ไม่ครอบคลุมพอทำให้ผู้ผลิตเปลี่ยนการใช้เทคโนโลยีของสื่อที่เปลี่ยนไป จึงสอดคล้องกับผู้ใช้ในแต่ละกลุ่มเทคโนโลยี และวัตถุประสงค์การใช้งาน

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื่องจากในขอบเขตที่ศึกษา เกี่ยวกับข้อมูลด้านชีตிரอมเพื่อการศึกษา ยังไม่ได้มีข้อมูลที่เก็บบันทึกอย่างชัดเจน ดังนั้นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลสำรวจถือเป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ ซึ่งการให้สัมภาษณ์อาจคลาดเคลื่อนในช่วงเวลาได้ ทำให้ผลการศึกษานี้ไม่สมบูรณ์นัก

2. การวิจัยในขั้นตอนของการศึกษาผู้ผลิตและตัวสื่อซีดีรอม เป็นการทำงานที่แต่ละองค์กรมีลักษณะเฉพาะ ในการให้สัมภาษณ์ผู้ผลิตอาจจะให้สัมภาษณ์ได้ในบางประเด็น ซึ่งหากประเด็นที่ไม่สามารถตอบได้ ผู้วิจัยต้องเตรียมคำถามเพิ่มเติมเพื่อสอบถามแทน แล้วนำมาประมวลความหมาย ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลใกล้เคียงเท่านั้น จึงทำให้ผลการศึกษาไม่สมบูรณ์นัก

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผู้รับสารที่มีต่อสื่อด้านการศึกษา เช่น สื่อซีดีรอม เพื่อการศึกษา, เว็บไซต์เพื่อการศึกษา, โทรทัศน์เพื่อการศึกษา, วิทยุเพื่อการศึกษา เนื่องจากงานวิจัยทางด้านผู้ส่งสาร, สาร มีแหล่งข้อมูลเพียงพอ และยังขาดงานวิจัยด้านผู้รับสารซึ่งเป็นส่วนงานวิจัยที่จะสามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงของการเปลี่ยนแปลงของตัวสื่อซีดีรอมเพื่อการศึกษา

2. ควรประยุกต์งานวิจัยนี้ไปใช้ในการศึกษา ในงานวิจัยประเภทเนื้อหาสำหรับเด็ก และเยาวชนต่อไปได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย